

Världsmiljödagen och den helige Andes dag firas 5:e juni

I år infaller den av FN instiftade världsmiljödagen på den kristna pingstdagen 5:e juni. Det är ett passande sammanträffande. De kristna firar den helige Andes utgjutande över lärjungarna, att Anden gav sig till känna för dem, något som Jesus Kristus själv utlovade innan hans himmelfärd. På pingsten firar vi att Gud har gett oss den helige Ande, Hjälparen, som ständigt är närvarande i våra liv. Det är en högtid då kristna blir påmind om att Gud finns bland oss och inom oss; den helige Ande är Guds osynliga närvaro på jorden bland samtliga av dess varelser.

Världsmiljödagen syftar till att påminna oss om att jordens alla varelser tillhör en och samma familj, moder jords familj. Liksom vi tar hand om våra mänskliga familjer, så förpliktar vår gemenskap att människorna också tar hand om de icke-mänskliga varelserna på jorden, ty vi är släkt med varandra på ett eller annat sätt. Genom evolutionsprocessen har vi blivit till de vi är – unika varelser och arter – utifrån ett gemensamt ursprung. Världsmiljödagen vill påminna jordens alla folk att vi bättre bör ta hand om varandra och planeten jorden – denna enda jord vi har, vilket också är temat för årets firande "En enda jord". Många vetenskapare, politiker och religiösa ledare har återkommande påmint oss om att vi inte kan fortsätta behandla jorden på det sätt vi gör. I sin encyklika *Laudato Si'* (Lovad vare du) uppmärksammar påven Franciskus att om vi människor fortsätter att exploatera jorden och använder dess naturresurser på det sätt vi nu gör kommer vi att behöva flera jordklot för att upprätthålla vår livsstil. Eftersom det finns endast en enda jord att hålla oss till för det med sig att vi behöver omställa det sätt vi producerar, transporterar och konsumerar, hålla oss inom en enda planets gränser. Särskilt vi som lever i västvärlden och i den industrimoderna världen bör snarast lägga om våra ohållbara livsstilar, anser påven, genom att vi minskar konsumtionen, minskar på tärande av de begränsade naturresurserna, och fördelar det gemensamma goda, så att också de minst bemedlade bland jordens folk kan leva ett värdigt liv. En sådan omläggning innefattar också att människan allt mer respekterar och värnar om jordens icke-mänskliga varelser: djuren, växterna, vattendragen, bergen och de känsliga ekosystemen. Påven anser att "ekocid", dvs storskalig förstörelse av ekosystemen, måste genast upphöra och bör förbjudas genom internationell lagstiftning.

Idén om att hela världen årligen skulle fira 5:e juni som världsmiljödagen kom till för femtio år sedan då den allra första internationella miljökonferens hölls i Stockholm 1972. Syftet lanserades då och fortsätter att vara att under världsmiljödagen uppmärksamma den globala situationen om klimatet och människans roll i den. Avsikten är att öka kunskapen om jordens naturliga tillstånd och mobilisera handlingskraft kring aktuella klimat och miljöfrågor. Redan då var global uppvärmning ett annalkande bekymmer som behövde åtgärdas. Idag vet vi att situationen är mycket mer allvarligare med den globala uppvärmningen och med dess konsekvenser på människan och naturen.

Den nyss avslutande miljökonferensen "Stockholm+50" som firade femtioårsjubileet uppmärksammade att vi idag mer än någonsin i människans historia behöver lägga om våra livsstilar, vilka tär alldeles för mycket på de planetära resurserna. Fortsätter vi på den felaktiga vägen får vi räkna med ökad global uppvärmning, ökande klimatkriser och minskad biologisk mångfald. Ingen skulle må bra av om det blev så. Dock var deltagarna, både från de politiska och ekonomiska maktavarna, och från det civila samhällets organisationer, försiktigt optimistiska att det fortfarande finns hopp om att vi alla gör en gemensam ansträngning och lägger om livsstilar.

Liksom påven Franciskus, ansåg deltagarna på "Stockholm+50" att det finns hoppfulla tecken på att människan har kommit till insikt om vår plats på jorden och vårt ansvar att agera på ett sådant sätt som gagnar alla människor och icke-mänskliga varelser på jorden. En sådan insikt, med påvens ord en "ekologisk omvändelse" kommer att leda till att vi verkligen ser varandra som systrar och bröder och lägger manken till att värna om allt liv på jorden. Det är just detta som världsmiljödagen har avsikt att uppnå: att vi blir upplysta om den planetära situationen och värnar om allt liv, att människan lever i samklang med naturen, ställer om till ett grönare livsstil, och lever på ett hållbart sätt samt fördelar jordens resurser så att de kommer alla tillgodo. Ty vi har bara "en enda jord" att hålla oss till.

Charles Câmara
Stockholms katolska stift